

Priemonių rinkinys, skirtas kurti žmonėms su negalia pritaikytus „PowerPoint“ dokumentus

Europos negalios forumas (EDF)

Parengė: Roberta Lulli | 2021 m. birželio mėn.

Šiam leidiniui skirta Europos Sąjungos finansinė parama. Leidinyje pateikta informacija nebūtinai parodo oficialią Europos Komisijos poziciją.

Šiame dokumente pateikta tik autoriaus nuomonė. Agentūra ir ES Komisija neatsako už jokią šiam dokumente pateiktos informacijos naudojimą.

it

Įvadas

Pritaikius „PowerPoint“ dokumentą žmonėms su negalia, jo turinį lengvai supras ir įsisavins visa tikslinė auditorija.

- Kurkite dokumentus ne sau, o jų naudotojams;
- „PowerPoint“ skaidrės nėra užrašų kortelės.

Jos skirtos ne jums, o jūsų auditorijai!

Susidarykite kontrolinį sąrašą!

Ar mano „PowerPoint“ dokumentu gali naudotis visi?

Šiame sąraše nurodyti svarbūs **aspektai ir veiksmai**, į kuriuos turėtumėte atsižvelgti, kurdami „PowerPoint“ pateiktis.

- Sutvarkykite dokumento turinį taip, kad jis būtų pritaikytas žmonėms su negalia;
- atkreipkite dėmesį į skaidrių dizainą ir maketo šablonus;
- atsižvelkite į šriftus ir jų dydį;
- patikrinkite spalvų kontrastą;
- kurkite prasmingas nuorodas;
- pasirinkite paveikslėlių, lentelių ir diagramų alternatyviuosiu tekstą;
- patikrinkite pritaikymą neįgaliesiems.

Žmonėms su negalia pritaikytas turinys

Skaidrės turi **papildyti** jūsų kalbą, o **ne ją dubliuoti**.

Kuo mažiau turinio, tuo geriau!

- Neperpildykite savo skaidrių tekstu;
- išskirkite punktus "skrituliuko" formos ženkleliais;
- rašykite aiškiai ir glaustai;
- papildykite tekstą paveikslėliais;
- susikelkite visą tekstą į skaidrių apačioje esančią pastabų skiltį.

1. Overcrowding

So Much Information!

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat. Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud exerci tation ullamcorper suscipit lobortis nisl ut aliquip ex ea commodo consequat. Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu feugiat nulla facilisis at vero eros et accumsan et iusto odio dignissim qui blandit praesent luptatum zzril delenit augue duis dolore te feugait nulla facilisi. Lorem ipsum dolor sit amet, cons

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat. Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud exerci tation.

• Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit

• Sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.

• Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud exerci tation ullamcorper suscipit lobortis nisl ut aliquip ex ea commodo consequat.

• Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit

Ar žinojote, kad labai svarbu skaidres iš anksto nusiųsti savo tikslinei auditorijai? Jų gavėjai galės:

- iš anksto jas perskaityti ir pasiruošti jų pristatymui;
- atsispausdinti dalomąją medžiagą;
- atsidaryti skaidres nešiojamojo kompiuterio ekrane;
- perduoti skaidres pasiruošti gestų kalbos vertėjui ir parengti subtitrus.

Skaidrių dizainas ir struktūra

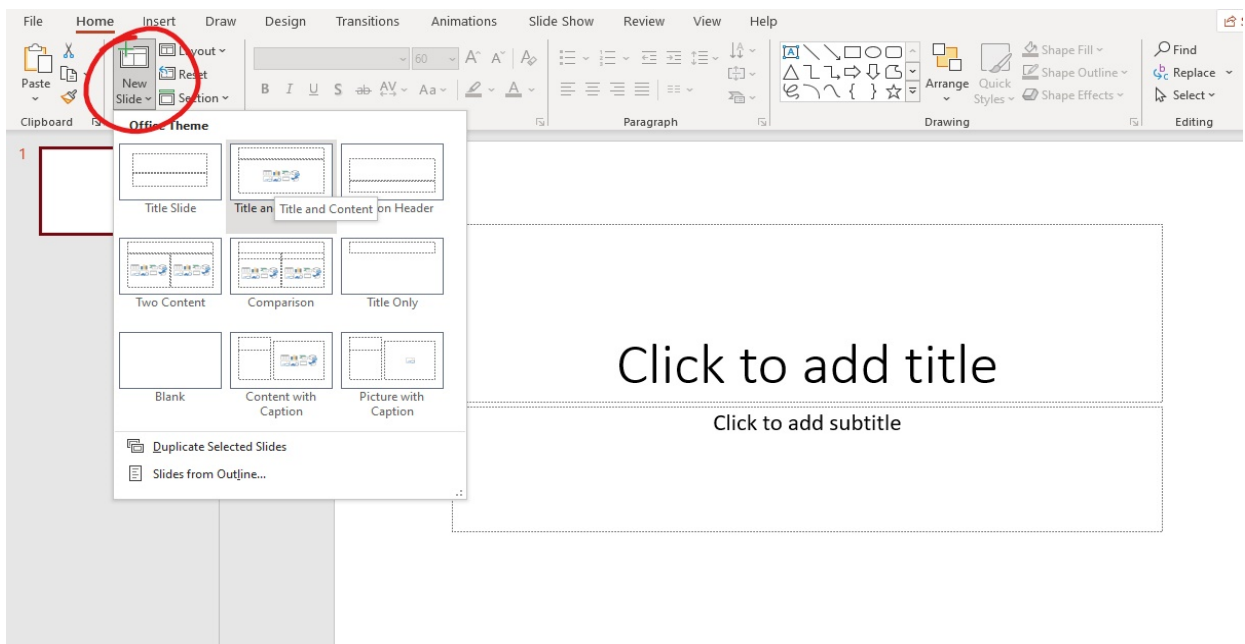
Teisingas skaidrių maketas yra vienas iš svarbiausių veiksmy, kuriuos galite atlikti, siekdami skaidres pritaikyti žmonėms su negalia.

- **Numatytieji maketai** „PowerPoint“ programoje yra sukurti, atsižvelgiant į pritaikymą žmonėms su negalia. Jie yra pritaikyti ekrano skaitytuvams ir po juos patogų naršyti;
- kai yra tiek daug šablonų, iš kurių galite rinktis, **daugiau jų nebereikia adaptuoti.**

Žmonėms su negalia pritaikytas maketas

Norėdami naudoti numatytąjį skaidrių maketą, skirtuke Pagrindinis (Home) pasirinkite **Nauja skaidrė (New Slide)** ir tuomet išsirinkite vieną iš siūlomų maketų, kuris tinkamiausiai perteiktų skaidrės esmę.

Pagrindinis (Home) > Nauja skaidrė (New slide) >
Pavadinimas ir turinys
(vietaženkliai)

Pavadinimų ir turinio vietaženkliai

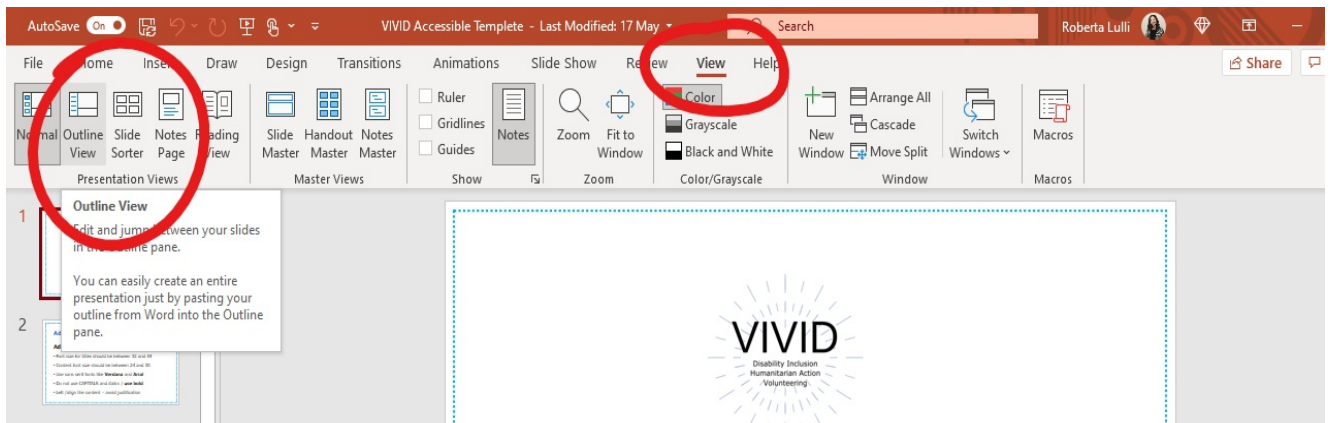
Skaidrių pavadinimai atlieka antraštinės dalies funkciją. Jie padeda ekrano skaitytuvams naršyti po skaidres ir rasti reikiamą informaciją.

- Kiekviena skaidrė turėtų turėti unikalų pavadinimą;
- venkite besidubliuojančių pavadinimų;
- jei daugumoje skaidrių aptariama ta pati tema, prie pavadinimo pridėkite skaičių, pavyzdžiui, 1 pavadinimas, 2 pavadinimas;
- pasirinkus skaidrę su vienu teksto vietaženkliais, dokumento turinį taip pat bus galima atsidaryti išorinėje programinėje įrangoje.

Struktūros rodinio naudojimas

Norėdami patikrinti, ar kiekvienoje skaidrėje teisingai rodomas pavadinimo ir turinio tekstas, paspauskite mygtuką **Struktūros rodinys (Outline view)**.

Rodymas (View) > Struktūros rodinys (Outline view)

- Struktūros rodinys (Outline view) rodomas tik pavadinimas ir turinio tekstas;
- ekrano skaitytuvas remsis būtent šia skaitymo tvarka;
- tekstą galima tiesiogiai keisti Struktūros rodinio (Outline view) lange;
- bet koks tekstas, įrašytas ne į iš anksto numatytą turinio vietaženklį, nebus pateikiamas Struktūros rodinys (Outline view).

Žmonėms su negalia pritaikyti stiliai

- Pavadinimų šrifto dydis turėtų būti nuo 32 iki 44 taškų;
- turinio šrifto dydis turėtų būti nuo 24 iki 30 taškų;
- naudokite tokius šriftus be dekoratyviųjų linijų kaip Verdana ir Arial;
- **nerašykite** DIDŽIOSIOMIS RAIDĖMIS arba pasviruoju šriftu (italics), **verčiau tekstą paryškinkite** (bold);
- venkite sutrumpinimų ir akronimų;
- lygiuokite tekstą pagal kairiąją pusę – venkite abipusės teksto lygiuotės.

Skaidrių animacijos ir perėjimo efektai

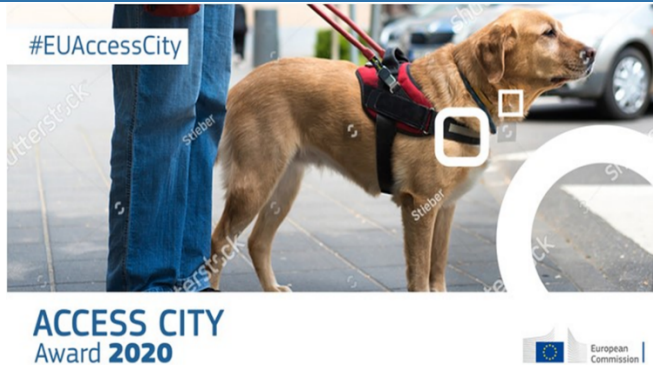
- Animacijas ir perėjimo efektus naudokite saikingai;
- pastarieji gali blaškyti skaitytojų dėmesį;
- gali sutrikdyti ekrano skaitytuvo veikimas ir jis gali perskaityti animuotą tekstą pakartotinai;
- skaidrių dalys gali būti skaitomos ne eiliškumo tvarka;
- animacijos ir perėjimo efektai gali būti rodomi per greitai.

Patikrinkite spalvų kontrastą

- Pasirūpinkite pakankamu spalvų kontrastu visose skaidrėse;
- parinkus paprastą foną, užtikrinamas didesnis teksto kontrastas, todėl dokumentą yra lengviau skaityti;
- teksto ir fono spalvų kontrasto santykis turi būti bent 4,5:1;
- pasinaudokite nemokamu spalvų kontrasto analizatoriumi. Tai programinė įranga, nustatanti, ar naudojamas pakankamas spalvų kontrastas daltonikams.

Paveikslėliai ir alternatyvusis tekstas

Nurodykite Alternatyvųjį tekstą (Alternative Text), įskaitant tekstą paveikslėliuose, ir perkopijuokite jį į pastabų skiltį.

- Neuždenkite paveikslėlio kitais elementais;
- žodžiu apibūdinkite visą vizualiai matomą prasmingą turinį.

Netrikdykite auditorijos!

- Naudokite skaidrės kontekstą atitinkančius paveikslėlius, o, prireikus, nurodykite jų pavadinimus;
- žemiau yra pateiktas viktorinos apie gamtą ir žemės ūkį paveikslėlis, rodantis, kaip skaitytojus gali klaidinti iliustracijos be konteksto.

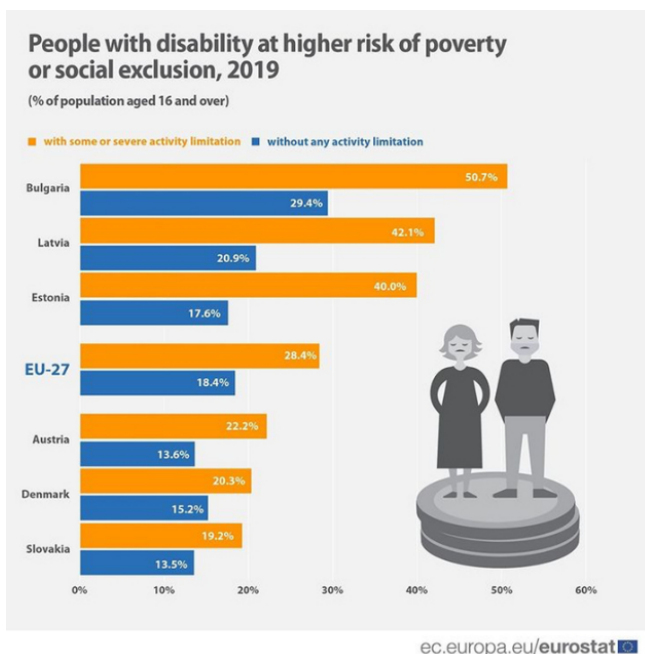
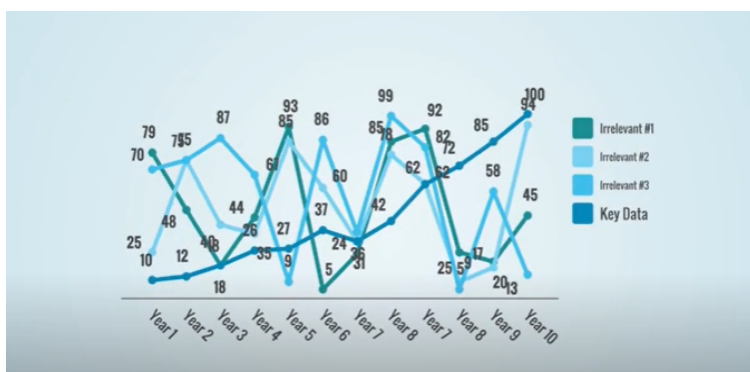

Statistikos diagramos ir lentelės

Statistikos diagramose ir lentelėse galima nurodyti naudingą informaciją ir skaičius.

- Venkite sudėtingų duomenų lentelių ir diagramų;
- kurkite jas kuo paprastesnes;
- pateikite nuorodą, kurias paspaudus būtų galima rasti daugiau informacijos;
- pateikdami šią informaciją, žodžiu ją paaiškinkite;
- Nurodykite kiekvienos diagramos, schemos ar lentelės alternatyvųjį tekstą (alternative text).

Statistikos duomenų ir lentelių pavyzdžiai

Prasmingas nuorodos tekstas

✓ Teksto nuoroda turėtų būti tiksli ir prasminga;
✓ stenkitės, kad jos tekstas būtų glaustas ir aiškus;
✓ nuorodą turi būti įmanoma vizualiai atpažinti (įprastai ji būna mėlynos spalvos ir pabraukta).

✗ Venkite tokių žodžių, kaip „Spauskite čia“, „Skaitykite plačiau“, „Sužinokite daugiau“ ar „Daugiau informacijos“;

✗ nuorodos skiltyje venkite žodžio „Nuoroda“ arba pavienio svetainės adreso be konkretesnio nuorodos aprašymo, pavyzdžiui:

- nuoroda adresu <https://www.edf-feph.org/>
- **nerašykite** nuorodų didžiosiomis raidėmis: WWW.EDF-FEPH.ORG

Nuorodų pavyzdžiai

Nepritaikyta žmonėms su negalia

✗ [Spauskite čia](#), norėdami atverti EDF straipsnį apie nuorodų pritaikymą žmonėms su negalia

Pritaikyta žmonėms su negalia

✓ [EDF straipsnis apie nuorodų pritaikymą žmonėms su negalia](#)

Nepritaikyta žmonėms su negalia

✗ Plačiau apie nuorodų, pritaikytų žmonėms su negalia, reikalavimus skaitykite čia: <https://www.w3.org/WAI/WCAG21/quickref/#link-purpose-in-context>

Pritaikyta žmonėms su negalia

✓ [WCAG reikalavimai nuorodoms, pritaikytoms žmonėms su negalia](#)

Nepritaikyta žmonėms su negalia

✗ [EDF svetainė](#), kurioje rasite naudingų patarimų, kaip kurti tinkamas antraštes

Pritaikyta žmonėms su negalia

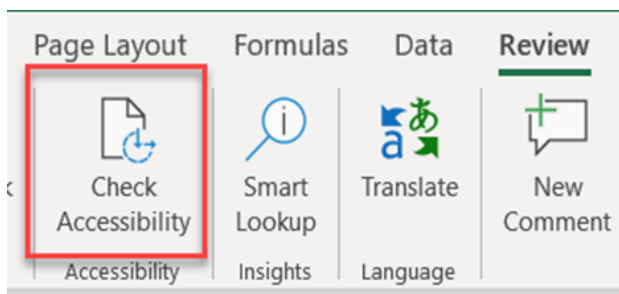
✓ EDF svetainė, kurioje rasite naudingų patarimų, [kaip kurti tinkamas antraštes](#) (šiuo atveju, geriau pateikti nuorodą sakinio pabaigoje).

Patikrinkite pritaikymą žmonėms su negalia

„PowerPoint“ programoje yra **integruota pritaikymo neįgaliesiems patikros funkcija**, kurią rasite paspaudę skirtuką Peržiūra (Review) > Pritaikymas neįgaliesiems.

Ji jus informuos:

- kai paveikslėliuose trūks alternatyviojo teksto;
- kai skaidrės neturės pavadinimų;
- apie ekrano skaitytuvais skaitomų elementų skaitymo tvarką.

Spartieji klavišai

Spartieji klavišai – tai alternatyvus pavienių klaviatūros klavišų arba jų derinio naudojimo būdas, kuriuo galima atlikti įprastas paspaudimų pelyte funkcijas.

Ne visi, kompiuteriu dirbantys, žmonės naudoja pelytę. Todėl svarbu, kad jie jos funkcijas galėtų atlikti klaviatūra.

Svarbi informacija. Sparčiųjų klavišų kombinacijos gali skirtis, priklausomai nuo nustatytos kalbos.

Spartieji klavišai „PowerPoint“ programoje

Naujos skaidrės kūrimas. Spauskite Ctrl + N

Pateikties išsaugojimas. Spauskite Ctrl + S

Pateikties paleidimas nuo pradžios. Spauskite F5

Pateikties paleidimas nuo esamos skaidrės. Spauskite Shift + F5

Pagalbiniai šaltiniai

- Perkinso mokyklos akliesiems straipsnis [„Kaip kurti žmonėms su negalia pritaikytus „PowerPoint“ dokumentus“](#);
- CBM organizacijos parengtas [skaitmeninio turinio pritaikymo žmonėms su negalia priemonių rinkinys](#);
- Microsoft Office straipsnis [„Pritaikykite savo PowerPoint pateiktis neįgaliesiems“](#);
- AHEAD asociacijos vaizdo įrašas [„PowerPoint pateikčių kūrimas ir pristatymas“](#);
- W3C straipsnis [„Kaip pritaikyti pateiktis visiems jų naudotojams“](#);
- [WebAIM kontrasto tikrinimo priemonė](#), skirta nustatyti teksto spalvų pritaikymą žmonėms su negalia;
- [Kontrasto tikrinimo priemonė](#), sukurta atsižvelgiant į žiniatinklio turinio pritaikymo neįgaliesiems gaires;
- FontSmith tinklaraščio straipsnis [„10 patarimų, kaip pasirinkti žmonėms su negalia pritaikytus šriftus“](#);
- WebAIM straipsnis apie [veiksmingą alternatyvųjį tekstą](#);
- [WebAIM kontrasto tikrinimo priemonė](#), skirta nustatyti teksto spalvų pritaikymą žmonėms su negalia;
- [Kontrasto tikrinimo priemonė](#), sukurta atsižvelgiant į žiniatinklio turinio pritaikymo neįgaliesiems gaires;
- [„Color Oracle“](#) programa, rodanti, kaip vaizdą mato daltonikai;
- WebAIM straipsnis apie [šriftų įskaitomumą](#).

Roberta Lulli

VIVID-T projekto skaitmeninio turinio pritaikymo neįgaliesiems vadovė
Roberta.lulli@edf-feeph.org – „Twitter“ paskyra: @robiula

Europos negalios forumas

Avenue des Arts 7-8
1210 Briuselis, Belgija
www.edf-feeph.org
info@edf-feeph.org